

Egyetemi hallgatók tanulási motivációinak vizsgálata

Máté Csilla Hajnalka

BA hallgató, Óbudai Egyetem, Keleti Károly Gazdasági Kar,
mate.csilla69@gmail.com

Szikora Péter

Egyetemi adjunktus, Óbudai Egyetem, Keleti Károly Gazdasági Kar,
szikora.peter@kgk.uni-obuda.hu

Abstract: A tanulmány célja a felsőoktatásban résztvevő hallgatók motivációinak feltérképezése különböző szempontok alapján, továbbá a fiatalok jövőjének kezdetleges megismerése, az oktatási rendszer bővebb megismerése. A hallgatók motivációi számos tényezőtől függenek, legyen az munka, finanszírozási forma, de a közvetlen és tágabb környezet is befolyással bír tanulásukra. Az oktatás számos folyamaton ment keresztül az elmúlt évtizedekben és ennek elsősorban jótékony hatásait figyelhetjük meg, mely szintén hatással van a felsőoktatásban tanuló hallgatókra. A folyamatos számonkérés szerepe is egyre fontosabbá válik, általa a hallgatók eredményessége, sikerélménye növelhető. A nem túl távoli jövőben pedig a generációváltásnak és a technikai fejlődésnek köszönhetően az E-learning és a virtuális egyetemek megjelenése, jelenléte egyre több helyen még fontosabbá válik.

Kulcsszavak: motiváció, tanulás, egyetemista, oktatás, jövő, virtuális egyetem, képzések, fejlődés, E-learning

1. Bevezetés

A tanulás és a motiváció nagymértékben összefügg egymással. A felsőoktatási hallgató létszám emelkedése miatt számos olyan hallgató került a rendszerbe, akik alul motiváltak, vagy csak külső nyomásra tanulnak. A tanulás viszont messze az egyik legfontosabb tényező az ember életében. Születésünktől kezdve tanulunk, minden nap új ismereteket gyűjtünk, felfedezzük, hogy mennyi érdekes és izgalmas dolog vesz körül bennünket. Míg a középiskolában általában általános tudást szerezhetünk, addig a felsőoktatásban olyan területet, területeket ismerhetünk meg

jobban, amely iránt sokkal nagyobb az érdeklődésünk. Hajszoljuk a tudást, melyet, ha megszerzünk, nem veszíthetünk el, a miénk marad.

„Az exponenciális ütemben gyorsuló fejlődés korunk társadalmát folyamatosan növekvő versenyhelyzet elé állítja: e szerves fejlődés eredményeképpen kialakult a tudásgazdaság, illetve ennek nyomán létrejött a tudás alapú társadalom.” (Rámháp, 2017)

Az elmúlt pár évtizedben egyre több kutató hangsúlyozza a tanulás fontosságát. Folyamatosan jelennek meg újabb kutatások, amelyek a tanulás és a tanulási motiváció kérdéskörével foglalkoznak. Az utóbbi időben számos megállapítás született a tanulási motiváció magyarázatára és előjelzésére, azonban a motivációkutatásban az elmúlt időszakban egy szemléletváltás következett be.

Míg a hagyományos motiváció elméletek az egyének személyes jellemzőiként tekintették a motívumokat, addig az újabb elméletek során a környezet és a motívumok közötti kapcsolat vizsgálata kerül előtérbe (Józsa és Fejes, 2010). Motívumok alatt a személyiség azon összetevőit értjük, melyek az emberi viselkedés viszonyítási pontjaként működnek, melyek alapján tudatos vagy tudat alatti döntést hozunk valamilyen viselkedés kezdéséről vagy ennek a viselkedésnek a folytatásáról (Józsa, 2002).

A jelenleg meglévő szakmák átalakulnak, eltűnnek és a jövőben újak fognak létrejönni. Az is előfordul, hogy egy-egy képzés során megszerzett ismeret már azelőtt elavulttá válik, mielőtt a képzés befejeződne. Ezek egyik fő hatása az élethosszon át tartó tanulás egyre növekvő kiemelésére, hangsúlyozására. Folyamatosan növekszik azon kutatók száma, akik hangsúlyozzák a tanulás fontosságát, minél több végzettség megszerzését, továbbá, hogy legalább egy diplomával rendelkezzenek az emberek.

2. Motiváció és tanulás

A motiváció cselekvésre készítő belső mozgató erő, mely befolyásolja a teljesítményt és meghatározza a jövőbeli teljesítményre vonatkozó elvárásokat (Kósáné, 1998). Arra keresi a választ, hogy mi készíti cselekvésre az embert? A hatékony tanulás egyik legfontosabb tényezője a motiváció. A tanulási motiváció külső (tanári – baráti-szülői dicséret, érdemjegyek, szociális és pénzbeli elismerés) és belső (egyre bővülő tudás birtoklása) összetevőket egyaránt tartalmaz (Ryan and Deci, 2000).

A motiváció működése egy egyszerű folyamatként írható le. Az embereknek különféle igényeik vannak, amelyek belső feszültséget generálnak. Ez cselekvésre ösztönzi az adott egyént, amelytől a szükségleteinek kielégítését várja el. Ha ez a cselekvés sikeres, annak jutalmaként az adott szükséglet kielégülést nyer. Ekkor a

választott cselekvés alkalmas volt, a szükséglet újbóli felmerülése esetén ismét hasonlóan kell cselekednie (Keczer, 2013).

Az oktatásban a tanár-diák kapcsolat szintén fontos tényező a tanuláshoz való hozzáállás kialakulásában, a tanulási motiváció megismeréséhez is szükséges megismernünk mindkét oldalt. Motiváción az oktatás elméletében két tényezőt értünk; egyrészt a tanulót érintő belső hajtóerőket, amelyek a tanárral való együttműködésre és a tanulási folyamatban való tevékeny részvételre készítetnek, másrészt a tanár erőfeszítéseit, amit azért tesz, hogy a hallgatót rávegye a tevékeny együttműködésre (Klein, 2017).

A motiváció és a tanulás kölcsönösen hatnak egymásra. A tanulás feltételezi a kellő motivációt, és természetesen a motiváció alakítja a tanulás folyamatát. A tanulás egyik legfontosabb feltétele a tanulási motiváció felismerése, kialakítása, fenntartása és fejlesztése.

A hatékony tanulás kihagyhatatlan tényezője, hogy az ember új ismereteket szerezzon, és az ehhez kapcsolódó motiváció is, mely befolyásolja az embert a hatékony tanulásra. Azaz elkezdjen valamit tanulni a hallgató vagy bizonyos viselkedést folytasson, amelyekkel a számára kitűzött célokat elérje (Kiss, 2015). E két jelenség nem csupán hat egymásra, hanem emellett a tanulási motiváció minőségét és intenzitását számos más tényező formálja. Ha a diák szembe találja magát egy problémahellyel, akkor először magát a problémát kell megérteni és ezt követően a feladat megítélése, majd a lényeges tudás aktivizálásával beindulhat a tanulás (Réthy, 2003).

A hallgatók hatékonyságának növekedése elsősorban a tanuláshoz szükséges feltételek megteremtését, valamint az ezekhez kapcsolódó eszközök biztosítását jelenti. Az oktatásban tanulók számára társas támogatást nyújthat maga az oktatási intézmény, a tanárok és hallgatótársak. Fontos azonban kiemelni, mely szerint a család támogatása, és ezen belül a szülők szerepe is kiemelt hatással bír a hallgatók beilleszkedésének sikeressége és döntően befolyásolja a közösségben, csoportban elfoglalt pozíciójukat is. Az oktatók is támogathatják, segítséget nyújthatnak diákjaiknak hallgatói létükből fakadó stressz kezelésére. Továbbá érzelmi támogatási nyújthatnak és támogathatják diákjaikat a negatív érzelmek kezelésében. A diák-társak társas támogatás fő eszközei a pozitív társas interakciók: a dicséret, a bátorítás, a törődés és a tisztelet (Lazányi, 2012). Főleg ilyen korban fontos számukra a társas támogatás. Fiatalok, hatalmas bennük a megfelelési kényszer, ki akarnak tűnni a tömegből.

Az életünkben nem csak az életen át tartó tanulásnak van fontos szerepe, hanem a döntéseknek is. Életünk során minden lépésünk döntésekből áll. Jelentkezünk felsőoktatási intézménybe különböző indítékok miatt, munkahelyet keresünk szintén különböző okok miatt. A döntések, mint egy tanulási folyamat jelennek meg életünkben. Minden döntésből tanulni kell, minden akadályra meg kell próbálni előre felkészülni. Fontos, hogy a problémákat minél hamarabb felismerjük és

mindig a problémának megfelelő döntéshozatali módot válasszunk (Szikora, 2016).

Tehát fontos, hogy a hallgató miért jelentkezik felsőoktatási intézménybe, ha problémába ütközik a hallgató (majd a felvételi értesítés alkalmával megtudja, hogy nem veszik fel az adott intézménybe, ahova nagyon szeretett volna menni), akkor utána miképp viselkedik, hogy dönt.

3. Felsőoktatás

Nem csupán a világ, a társadalom, hanem az oktatás is folyamatosan fejlődésen megy keresztül. Ezen változások egy része az intézményekben folyik, míg léteznek makroszintű változások, amelyek lehetnek:

Az oktatással szemben megfogalmazott célok átalakulnak,

- Új intézményi formák, oktatási programok alakulnak és régiek szűnnek meg,
- Az intézményekbe belépők aránya is változik,
- A hallgatók intézményekbe való belépése, előrehaladása és kilépésének szabályai, körülményei is változásokon megy keresztül,
- Változnak az oktatási anyagok, az oktatók által használt tanítási és nevelési módszerek,
- A felsőoktatási rendszer szabályozása is változik (Halász, 2001a).

A hazai, nemzetközi folyamatok, társadalmi és gazdasági változások, az Európai Unió tagságunk is hatással van Magyarország oktatási rendszerére.

4. A Bologna-folyamat

A folyamat egy kormányközi együttműködésre épül, melynek nyilatkozatát 1999. június 19-én huszonkilenc ország, köztük Magyarország is aláírt. Mára több mint negyven ország írta alá a nyilatkozatot. Érdekessége, hogy nem az Európai Unió kezdeményezésére jött létre. A Bologna-folyamat előzményének tekinthető az 1998. május 25-én aláírt Sorbonne-i Nyilatkozat, mely a párizsi egyetem nyolcszáz éves évfordulója alkalmából Franciaország, az Egyesült Királyság, Németország és Olaszország írt alá Párizsban. „Ez a nyilatkozat az oktatói és hallgatói mobilitás megteremtésének szükségességét emelte ki” (Rámháp, 2017).

A Bologna-folyamat legfőbb célja az Európai Felsőoktatási térség megteremtése, amelyhez a következő lépcsők alakítják az utat:

- Könnyen érthető és összehasonlítható képzési rendszer kialakítása,
- Két, egymásra épülő képzési időszakon alapuló rendszer kialakítása (alapképzés, mesterképzés),
- Kreditrendszer kialakítása,

- A mobilitás támogatása,
- Az európai összefogás kialakítása a minőségbiztosításban,
- A felsőoktatás európai dimenziójának támogatása (Szolár, 2009).

A nyilatkozat alapját az adta, hogy az elmúlt néhány évtizedben a felsőoktatás nem esett át nagyobb változásokon, míg a társadalom, a gazdaság és a politika igen. Felismerték a lehetőséget, hogy a mai fiatal hallgatók nem csupán belföldön, hanem szívesen tanulnak vagy akár tanulmányaikat befejezve szívesen dolgoznak külföldön is, viszont ehhez egy egységes rendszert kellett kialakítani (Rámháp, 2017). A folyamathoz kapcsolódó reformok a hallgatóknak a korábbiakhoz képest rugalmasabb tanulmányi utat és szabad választást tesznek lehetővé. Továbbá számos kutató úgy véli, hogy a Bologna-folyamat hozzájárul a hallgatóközponthoz is (Barakonyi, 2004).

A Bologna-folyamat előtt a képzési szintek nem épültek egymásra, ellenben bevezetése után a felsőoktatási képzés három egymásra épülő szakaszból áll:

- Alapképzés: 3-4 éves gyakorlatorientált képzés
- Mesterképzés: alapképzésre épülő két éves képzés
- Doktori képzés: mesterképzésre épülő négy éves képzés.

1. táblázat: Felsőoktatási képzési szintek

Forrás: OFI, 2008 alapján saját szerkesztés

Képzési ciklus	Képzés ideje	Továbblépési lehetőség	Lehetőség kilépni a munkaerőpiacra
Felsőoktatási szak-képzés	2 év	Alapképzés	Van
Alapképzés	3-4 év	Mesterképzés	Van
Mesterképzés	2 év	Doktori képzés	Van
Doktori képzés	4 év	-	Van

5. A Lisszabon-folyamat

Ezt az Európai Unió reformkezdeményezést 2000 márciusában írták alá a Lisszabonban összehívott csúcstalálkozón az akkori tagállamok képviselői. Meghatározottan nem a felsőoktatáshoz kapcsolódik, hanem a felismerés áll mögötte, hogy Európát lemaradás fenyegeti a mai tudásra épülő világban, gazdaságban. Az egyre szélesebb körben terjedő globalizáció és az informatika folyamatos fejlődése által a különböző országok komoly versenyben állnak egymással szemben. A mai tudásgazdaságban három fő alkotóelem határozza meg a nemzetek versenyképességét:

- Technológia,
- Kutatásfejlesztés,
- Oktatás (Halász, 2007).

A Lisszabon folyamat kitűzött céljai által a felsőoktatási intézményeknek megnő az önállóságuk és egyben a felelősségük is. Emellett a folyamat által a gazdaságnak és felsőoktatásnak javítania kell, továbbá erősítenie az együttműködését.

Az alábbi célokat foglalta magába a határozat:

- Képessé kell tenni a felsőoktatást arra, hogy teljesítményüket növelhesék a világ más részeivel szemben,
- Képessé kell tenni az intézményeket, hogy alkalmazkodóbbak legyenek a változásokhoz,
- Biztosítani kell az intézmények megfelelő önállóságát,
- A felsőoktatási intézmények pénzügyi helyzetét javítani kell,
- Hozzá kell járulni, segíteni kell, hogy különböző társadalmi csoportok bejussanak a felsőoktatási intézményekbe,
- Motiválni kell a felsőoktatási intézményeket, hogy erősebb partnerkapcsolatokat alakítsanak ki (The Council of the European Union, 2005).

6. E-learning

Manapság nehéz folyamatosan naprakésznek maradni és az állandóan megjelenő új kihívásoknak megfelelni. Ez csak úgy lehet, ha valaki szüntelenül képi önmagát, ennek következtében a tudás, azon belül is a naprakész ismeretanyag jelentősen felértékelődött. Ennek ellenére természetesen egyre kevesebb idő és pénz jut ezekre a képzésekre, valamint gyorsabban és költséghatékonyabban kell kielégíteni a felmerülő igényeket. A hagyományos tantermi képzés nem mindig ad kielégítő megoldást ezekre az igényekre, hiszen nagyon nehéz megfelelő sebességben frissíteni a meglévő oktatási anyagokat.

Ezekre a problémákra ad megoldást az E-learning, amely korszerű számítástechnikai eszközökkel támogatott oktatási formát jelent. Az E-learning csak akkor lehet hatékony eszköz, ha a jelenleg meglévő hagyományos tantermi oktatási formát és az E-learninget ötvözve sikerül olyan optimális összhangot teremteni, ahol a sebesség és a költségtakarékosság nem csökkenti az oktatás minőségét, s nem korlátozza az átadott tudás tartalmát (Nemes és Csilléry, 2006).

Néhány évtizeddel ezelőtt történtek kezdeményezések számos európai országban az annak a kornak megfelelő információs és kommunikációs eljárások beépítésére az oktatásba. Annak idején az oktatási intézmények többségében a számítógép és egyéb multimédiás eszközök megismertetésére külön tanórákat szenteltek.

Az Európai Bizottság 2000 májusában elindította az „eLearning” programot, mely az oktatás felépítésére, hálózatára, a tudás és érdeklődés növelése, a társadalomhoz alkalmazkodó oktatás területén új javaslatokat is tartalmazott (Mihály, 2001). Az E-learning „multimédia-technológiák és az internet használata a tanulás minőségének a javítására azáltal, hogy ezek az új technológiák megkönnyítik, illetve lehetővé teszik a tanulást segítő erőforrások és szolgáltatások elérését, valamint

egymástól távol lévő tanulók cserekapcsolatainak és együttműködésének megvalósítását” (The e-Learning Action Plan, 2001).

Az E-learninget csak akkor tekinthetjük hatékony eszköznek, ha a jelenlegi hagyományos tantervi oktatási formát és az elektronikus távoktatási formát ötvözve sikerül egy olyan összhangot teremteni, ahol a sebesség és a költségtakarékosság nem veszi el az oktatás minőségét és az átadott tudás tartalmát (Nemes és Csilléry, 2006).

Az e-Learning képzések szervezése három jól elkülöníthető periódusban történik:

- az indítás,
- a képzés,
- és a kurzusok lezárása.

A képzések indítása feltételezi, hogy az egyetemen vannak kijelölt kurzusok, engedélyezett tananyagok, hallgatók. Ezek ismeretében az informatikai háttér felállítható (adott oktatási felület kialakítható, a hallgatók hozzáférése és az adatvédelem biztosítható). Indítás előtt szükséges még a tananyagokat összegyűjteni, azokat internetre tölthető formába hozni, engedélyeztetni, és feltölteni a felületre. A folyamat utolsó lépése egy kurzusindító levél elküldése minden hallgatónak, aki részt vesz az adott kurzuson.

A képzés folyamán a legfontosabb feladat a képzés oktatói számára a haladás személyenkénti ellenőrzése, a lemaradók értesítése, valamilyen formában való mozgósítása. Ekkor kell a vizsgákat is előkészíteni: a vezetői döntés alapján a vizsga típusának megfelelően összeállítani a vizsgadokumentumait (kérdések, tesztek stb.) Az E-learning rendszeren keresztül történhet a folyamatos számonkérés és a vizsgáztatás is.

Végül a kurzusok zárása a vizsgáztatással, valamint a hallgatói elégedettség méréseivel zárul. Ez utóbbi nagyon fontos ahhoz, hogy mind az adott kurzus fejlesztése, mind magának a képzés módszerének, a technikai feltételeknek, a kiválasztás módjának a javítása folyamatos legyen (Vörös és Lukácsné, 2010).

7. Jövőkép

Mint mindenre, a magyar felsőoktatásra is ráfér a fejlődés. Ahogy a Lisszabon-folyamatban is megfogalmazódott, úgy valóban nagy szükség van és lesz a partnerkapcsolatokra akár hallgatói, akár intézményi szinten. Továbbá legalább egy idegen nyelv középfokú ismerete is fontos, így felsőoktatási intézménybe való jelentkezés esetén ezt kötelezővé is fogják tenni 2020-tól. Gyakorlatorientáltabb képzéseket kellene bevezetni, melynek előszele már megjelent, az E-learning és az Óbudai Egyetemen által indított KMOOC már számos helyen bevezetésre került és egyre több hallgató használja is.

Azonban a jövőt tekintve arra is kell gondolni, hogy nem csupán a magyar társadalom küzd az elöregedés tényével. A várható élettartam folyamatosan emelkedik, a gyermekkorúak aránya pedig egyre csak csökken (KSH, 2016).

A tudásgazdaság megjelenésével már nem csupán az számít, hogy az illető milyen megszerzett tudással rendelkezik, hanem az is, hogy emberi kapcsolatai milyen minőségűek, továbbá, hogy képes-e együttműködni másokkal. Épp ezért igen nagy mértékben áthelyeződött a hangsúly a kapcsolatok építésére, emellett ahogy jelenleg is, a kommunikáció fejlesztésén van a hangsúly.

Jelenleg is tart ez a jelenség, de valószínű, hogy a későbbiekben még fontosabb szerep fog jutni annak, hogy az elképzelések, az ötletek és a folyamatosan megjelenő akadályokra mindig újabb és újabb megoldásokat produkáljanak az emberek. Természetesen számos jövő kutató foglalkozik ezzel a jelenséggel, azonban felgyorsult világunkban nehéz bármit is előre jelezni akár 5-10 év távlatában is.

A jövő virtuális egyetemei előtt nyitva áll a lehetőség, hogy a későbbiekben még jobban előtérbe kerüljenek. Egy ilyen távoktatási, a hagyományos és a virtuális egyetem általi modern oktatási módszereket lehetne ötvözni és egy vegyes, hibrid oktatási rendszert létrehozni. Az oktatási rendszer még jobban át fog alakulni, ahogy a tanulási környezet is, és a jövő tanulóit így lehet majd hatékony tanulásra bírni.

Már jelenleg is működik például a coursera.org nevezetű weboldal. Itt bárki tanulhat, akinek van internetkapcsolata és gyakorlatilag a kurzusok választéka korlátlan. Ez az oldal 2012-ben indult és eddig 25 millió tanulója volt, 149 egyetemmel van az oldal kapcsolatban, és több mint 2000 kurzust lehet felvenni az oldalon.

Mint látható a jövő szele már megérintett minket és az alfa generációt ilyen virtuális egyetemeken keresztül a jövőben sokkal könnyebb lesz elérni, mint beültetni őket az iskolapadba. Természetesen felmerül a kérdés, hogy mi lesz a hagyományos egyetemekkel, azonban pont az egyetemeknek, az oktatásnak kell az elkövetkezendő években megfelelnie az újonnan megjelenő trendeknek, ugyanis a technológia rohamosan fejlődik, a generációk tagjai egyre inkább a digitális, virtuális világ felé fog a jelenleginél még jobban hajlani. Ha az egyetemek megfelelő infrastruktúrával és technológiával rendelkeznek, úgy az oktatás versenyképessége kihat az ország versenyképességére is, és az beindítja a fejlődés és a gazdasági fellendülés láncreakcióját is.

8. Kutatás

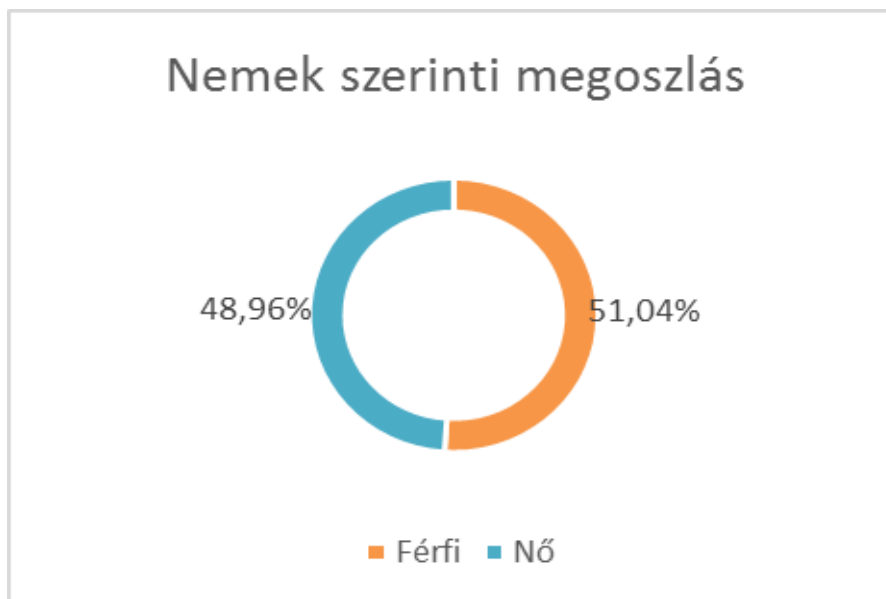
A hallgatói tanulási motivációk feltérképezése időszerű és jelentős kérdés, emellett sürgető feladatot kínál a hazai oktatási rendszer részére. Kvantitatív kutatás során kérdőíves megkérdezést alkalmaztunk a felsőoktatásban tanuló hallgatók körében. Az önkitöltős kérdőív a demográfiai adatok kimutatása mellett a hallgatói motiváció vizsgálata volt olyan tekintetben, hogy milyen képzési rendszerben tanulnak, hogyan finanszírozzák egyetemi tanulmányaikat, ehhez kapcsolódva a család támogatja-e őket egyetemi tanulásuk folyamán. Továbbá azt is vizsgáltuk, hogy miért döntöttek a továbbtanulás mellett, dolgoznak-e egyetem mellett és a munka befolyásoló tényező-e az órára járást és a vizsgázást tekintve.

8.1. Minta

A felsőoktatásban tanulók számára önkitöltős, online kérdőívet nem csupán az Óbudai Egyetem hallgatói töltötték ki, hanem számos más egyetemről is. A primer kvantitatív kutatás egy saját szerkesztésű, előzetesen tesztelt kérdőív segítségével készült, online megkérdezéses formában Google Űrlapkészítés segítségével. A kutatás nem reprezentatív, így standard értékeket nem lehetséges megadni a magyar egyetemistákra vonatkozólag. A kérdőív feldolgozását Microsoft Office Excel programmal végeztük.

8.2. Eredmények

Az egyetemistáknak szóló kérdőívünket összesen 386-an töltötték ki, ebből 197 férfi és 189 női hallgató. A kitöltési arány 95,33 százalékos volt, a kitöltők között 18 fő már befejezte egyetemi tanulmányait. A kitöltők életkora 18 és 27 év között változott, átlagéletkoruk 21,76 év volt. A hallgatók 60,88 százaléka (235 fő) a fővárosban él, 7,25 százaléka (28 fő) nagyvárosban, 16,06 százaléka (62 fő) kisebb városban, 13,47 százaléka (52 fő) községben, 1,81 százaléka (7 fő) megyei jogú városban, 0,051 százaléka pedig Erasmus program keretében külföldön él. A válaszadók nemek szerinti megoszlását a 1. ábra mutatja.

1. ábra: Az egyetemista válaszadók nemek szerinti megoszlása

Forrás: saját kutatás alapján saját szerkesztés

2. táblázat: Kitöltések száma intézményenként

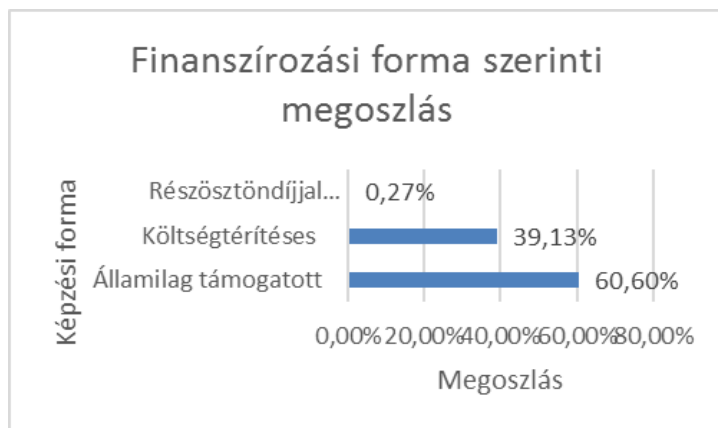
Forrás: saját kutatás alapján szerkesztés

Egyetem	Kitöltések száma
Budapesti Corvinus Egyetem	25
Budapesti Gazdasági Egyetem	32
Budapesti Metropolitan Egyetem	4
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem	27
Debreceni Egyetem	3
Eötvös Loránd Tudományegyetem	16
Miskolci Egyetem	2
Moholy-Nagy Művészeti Egyetem	1
Nemzeti Közszerológati Egyetem	9
Neumann János Egyetem	4
Óbudai Egyetem	248
Semmelweis Egyetem	6
Soproni Egyetem	1
Széchenyi István Egyetem	4
Szegedi Tudományegyetem	1
Szent István Egyetem	3

Összesen 16 magyarországi egyetemről töltötték ki a kérdőívünket, ebből nyolc vidéki egyetemről. A legtöbb hallgató (248 fő) az Óbudai Egyetemről töltötte ki az online kérdőívünket.

Emellett képviseltette magát Budapesti Gazdasági Egyetemről 32 fő, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemről 27 fő, a Budapesti Corvinus Egyetemről pedig 25 fő.

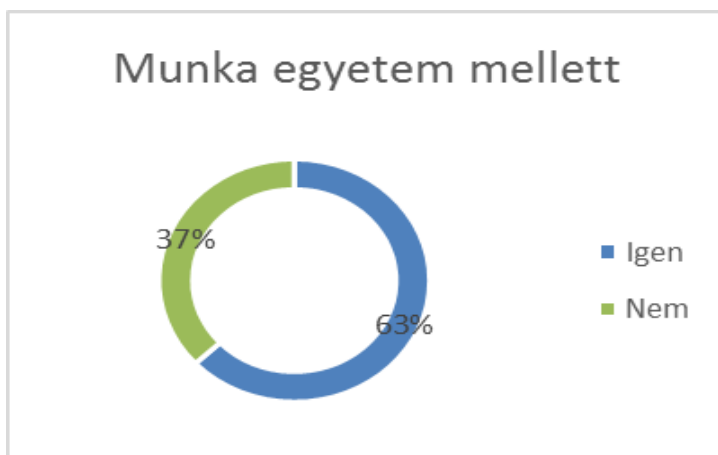
A hallgatókat megkérdeztük arról is, hogy finanszírozási forma szerint milyen képzési rendszerben tanulnak. A hallgatók 57,77 százaléka (223 fő) államilag támogatott képzésen vesz részt és 37,3 százalék (144 fő) pedig költségtérítéses képzésen tanul. Az Óbudai Egyetem hallgatói közül legtöbben a Kandó Kálmán Villamosmérnöki karáról töltötték ki, ahol a hallgatók nagy hányada államilag támogatott képzésen vesz részt. A finanszírozás formája nagy hatással van a tanulók motivációjára. A válaszadók finanszírozási forma szerinti megoszlását a 2. ábra mutatja.

2. ábra: A válaszadók megoszlása finanszírozási forma szerint

Forrás: saját kutatás alapján saját szerkesztés

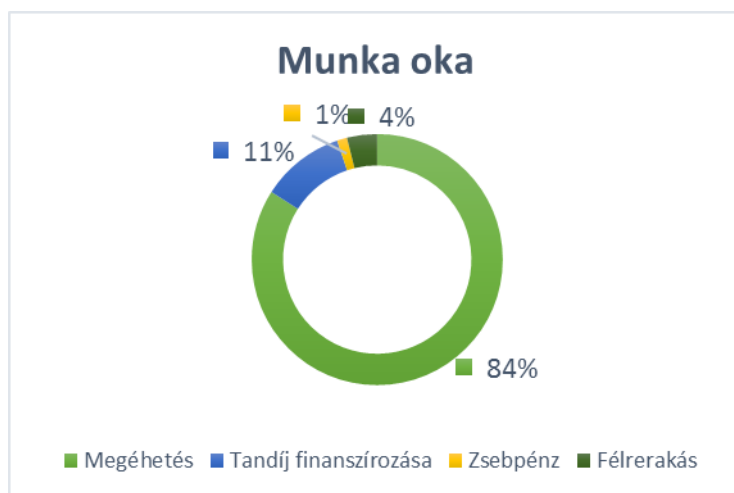
Nemcsak az egyetem finanszírozása befolyásolhatja a hallgatókat tanulásukban, hanem az is, hogy dolgoznak-e egyetemi tanulmányaik mellett, akár legyen szó lakhatásról vagy zsebpénz kiegészítésről.

3. ábra: Munka egyetem mellett

Forrás: saját kutatás alapján szerkesztés

A hallgatók közül 232 fő (63%) dolgozik egyetemi tanulmányai mellett, és 136 fő (37%) pedig nem. Számos cikk jelenik meg az interneten ebben a témában, azt taglalva, hogy a diákok többsége kénytelen elmenni dolgozni felsőfokú tanulmányai mellett, hogy fenntartsa magát. Következő kérdésünk is erre irányult, hogy milyen okból kifolyólag dolgoznak a hallgatók.

4. ábra A válaszadó egyetemisták milyen okból kifolyólag dolgoznak

Forrás: saját kutatás alapján saját szerkesztés

Ahogy az ábrán is látszik, a diákok 84 %-a (195 fő) egyetemi tanulmányai mellett a megéheztetésért dolgozik. Természetesen ebben az is benne van, hogy sok hallgató vidékről költözik fel Budapestre, hogy itt tanuljon. A hallgatók 11 %-a (25 fő) a munkából megkeresett pénzt a tandíjra fordítja, csupán az egyetemisták 1 %-a (3 fő) szabadon felhasználhatja, nincs szüksége rá az életviteléhez, zsebpénzként tekinti fizetését. A tanulók 4 %-a (9 fő) pedig már ilyen fiatalon gondol a jövőjére vagy félrerak egy olyan dologra, amit nagyon szeretne a későbbiekben.

Összegzés

A magyar felsőoktatási rendszerben az elmúlt években új képzések, új típusú képzések jelentek meg, néhány intézmény átalakult, új intézmények jöttek létre.

Figyelembe kell azt is venni, hogy a hallgatók felmérések szerint jobban teljesítenek, ha hétről-hétre számon van kérve tudásuk, mint az, hogy egy-egy szemeszter alatt csupán egyszer vagy kétszer. A folyamatos számonkérés alkalmazásával folyamatosan emelkedik a tárgyakat sikeresen teljesítők aránya. A folyamatos számonkérés tehát képes a kreditrendszer révén megszűnő korábbi teljesítéskényszerből fakadó külső motiváció helyét átvenni, és sikerrel támogatja a hallgatókat a felsőoktatási tanulmányok sikeres befejezésében (Szikora, 2015).

Emellett, mivel a tárgyakat így sikerrel teljesítik a hallgatók, a lemorzsolódás is csökken, továbbá a hallgatói motivátlanság is csökkenthető ezáltal, hogy a diákok hétről-hétre kisebb-nagyobb sikereket érnek el.

Ehhez nagymértékben hozzájárul az E-learning rendszer, továbbá az egyetemünkön működő AVR2 vizsgáztató rendszer. A motivátlanság részleges megoldásának tartanánk a virtuális egyetem létrehozását, illetve a már létező felsőoktatási intézmények továbbfejlesztését. Mivel a fiatal generációk az internet világába

születtek bele, ezért mindenképpen gyakorlatorientáltabb képzésekre van a jövőben szükség. A hangsúlyt a megfelelő kommunikációra és a kommunikáció fejlesztésére kell fektetni.

Felhasznált irodalom:

- [1.] BARAKONYI Károly (2004): Rendszerváltozás a felsőoktatásban: Bologna-folyamat, modernizáció. Akadémia Kiadó, Budapest.
- [2.] HALÁSZ Gábor (2001a): Az oktatási rendszer, Budapest, Műszaki Könyvkiadó.
- [3.] HALÁSZ Gábor (2007): Lisszabon és az egyetemek – Az Európai Unió formálódó felsőoktatási politikája. Budapest, Oktatási és Kulturális Minisztérium Európai Unió Kapcsolatok Főosztálya.
- [4.] JÓZSA Krisztián - FEJES József Balázs (2010): A szociális környezet szerepe a tanulási motiváció alakulásában: a család, az iskola és a kultúra hatása.
- [5.] JÓZSA Krisztián (2002): Tanulási motiváció és humán műveltség
- [6.] KECZER Gabriella (2013): Üzleti ismeretek szak- és felnőtt képzőknek I., pp. 108-112.
- [7.] KSH (2016): Magyarország 2015. Budapest, KSH.
- [8.] KISS Ádám Gergő, (2015): Tanulási motivációk vizsgálata a Szent István Egyetem hallgatóinak körében, Studia Mundi – Economica, Vol. 2. No.3., pp. 127-137.
- [9.] KLEIN Dávid (2017): Tanulási motiváció a műszaki felsőoktatási képzések vonatkozásában
- [10.] KÓSÁNÉ Ormai Vera (1998): A mi iskolánk: Nevelépszichológiai módszerek az iskola belső értékelésében. Budapest, Iskolafejlesztési Alapítvány, pp. 103-104.
- [11.] LAZÁNYI Kornélia (2012): A társas támogatás szerepe egy individualista társadalomban, VIKEK
- [12.] MIHÁLY Ildikó (2001): Korszerű információs és kommunikációs technikák az Európai Unió iskoláiban
- [13.] NEMES György, CSILLÉRY Miklós (2006): Kutatás az atipikus tanulási formák (távoktatás / E-learning) modelljeinek kifejlesztésére célcsoportonként, a modellek bevezetésére és alkalmazására
- [14.] RÁMHÁP Szabolcs (2017): Felsőoktatási továbbtanulási motivációk Magyarországon a változó ifjúság és a piacosodó felsőoktatás tükrében
- [15.] RÉTHY Endréné (2003): Motiváció, tanulás, tanítás. Miért tanulunk jól vagy rosszul? Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó

- [16.] RYAN, R. M., DECI, E. L. (2000): Intrinsic and extrinsic motivation: Classic definitions and new directions. Contemporary Educational Psychology, 25. évf., p. 54–67.
- [17.] SZIKORA Péter (2016): Párosítás elméleti problémák megoldásának lehetőségei, és a döntések racionalitásának vizsgálata
- [18.] THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION (2005): Resolution of the Council and of the Representatives of the Governments of the Member States, meeting within the Council, on mobilising the brainpower of Europe: Enabling higher education to make its full contribution to the Lisbon Strategy
- [19.] THE E-LEARNING ACTION PLAN (2001): Designing tomorrow's education. Communication from the Commission. COM, 172 final. Brussels
- [20.] VÖRÖS Zsuzsanna, LUKÁCSNÉ Veres Edina (2010): Az e-Learning bevezetésének tapasztalatai az MGSZH-ban – egy pilot eredményei, ISSN 2061-862X.